

נקיטת חפץ

שבועות לח ע"ב, הגמ' עד "מכלה אותן" (לט ע"א)

תוס' לח ע"ב ד"ה לאתפושי
רא"ש שבועות ו:א, "גמ' היכי" עד הסוף
רמב"ן לח ע"ב ד"ה גמ' היכי; ריטב"א (שם) ד"ה היכי [בעיקר, עד "חמורה בעיניו"]
רשב"א (שם) ד"ה גמרא
רשב"א מד ע"ב ד"ה ואלו [כוונתי לפרשנות את תלומתי לכבדך אמר לנחמך בבבלי – ולא בדרך אגב – הנהגתך לאתקרי רבין נקטת חסתי]
שו"ת הרשב"א חלק א סי' קפ

שו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס קרימונה סימן קעא, "דאינ לנו ... מהמנינן ליה" [הובאו במרדכי כאן, סוף רמז תשסה]

[ר' חננאל שבועות לח ע"ב, "היכי משבעינן ליה ... שים נא ירך וגו'"; פלפולא חריפתא (על הרא"ש) כאן, פרק ו סי' א אות ג]
נדרים יד ע"ב, "תניא הנודר בתורה ... שכתוב בה דמי"; [רמב"ם הל' שבועות יב:ג-ד]; ריטב"א שבועות לח ע"ב, ד"ה היכי,
עד "מיותרת לנקיטת חפץ"
האמונה והבטחון להרמב"ן פרק יט, "ענין אחר: שמו לשוא ... אמר לא תשא"
שערי שבועות (מיוחס בראשונים לבן בנו של הר"ף, והודפס בש"ס וילנא בין המפרשים בסוף המסכת) השער השלישי,
"ורבותינו ז"ל ... בעונש שבועת שקר"

החפץ הראוי לדין נקיטת חפץ

רמב"ם הל' שבועות יא:ח, יא
מאירי לח ע"ב ד"ה נשבע

האמונה והבטחון להרמב"ן (שם), המשך מלעיל עד "מגידיו כמו שכתבתי"
שו"ת מהר"י ווייל סי' קעא, עד "כמו ספר תורה" [=הבסיס לפסק הרמ"א בנידון, חו"מ פז:טו]
רקע לתשובת המהר"י ווייל:

נדרים כב ע"ב, "אמר ר' אסי ... ונזקקין לאלקי ישראל" [ובראשונים על הדהף שם]
רשב"א שם, "כתב רב האי ... לא עבדינן" [מקור הדברים שהובאו ברשב"א תמצאו בתשובות הגאונים - שערי תשובה
סי' קלז]
שו"ת הרשב"א חלק א סי' תתנד (=תשובת המהר"ם מרוטנבורג, המצוטטת גם במרדכי שבועות רמז תשנח אותו הזכיר
המרה"י ווייל)
ש"ך חו"מ סי' פז ס"ק מב

השבועות הצריכות נקיטת חפץ

רמב"ם הל' שבועות יא:יג; [רמב"ן מא ע"א ד"ה מאי איכא, עד "למדנו כלום"]; טור חו"מ פז:יג
רבינו ירוחם - מישרים נתיב א חלק ה דף ט טור ג, "יש מן הגאונים ... אלא סתם"; [סמ"ע חו"מ סי' פז ס"ק נ]
רש"י כתובות פח ע"א ד"ה לידי
רש"י גיטין לה ע"א ד"ה חוץ לבי"ד
שו"ת הריב"ש סי' תלז
תוס' כאן מא ע"א ד"ה מאי [כתובות (שם) ד"ה מייתי; גיטין (שם) ד"ה לא שנו]
הגהות מיימוניות הל' שבועות פרק יא סי' ה
בית יוסף חו"מ סי' פז סע' יג

עוד בענין הנ"ל

ק"ק: קידושין מג ע"ב, "אמר רבא ... ופרע ליה לזה למלוה" (מד ע"א); רי"ף קידושין יז ע"ב בדפיו, "אמר רבא ... לאשתבועי שבועת היסת" (יה ע"א)
בעל המאור קידושין יז ע"ב באלפס; ומלחמות שם, יז ע"ב – יה ע"א

פירוש מלת היסת

מאירי שבועות לח ע"ב, "השלישית היא שבועת ... ואינה בנקיטת חפץ"